

L-Eżamijiet Annwali tal-Iskejjel Sekondarji 2015

IR-RABA' SENA IL-ĠEOGRAFIJA (Ġenerali) IL-HIN: Siegha u nofs

L-Isem: _____

Il-Klassi: _____

Taqsima A

Wieġeb il-mistoqsijiet kollha f'din it-taqsima.

Disinn 1

1. Immarka b' (✓) it-twegiba t-tajba.

(a) Disinn 1 juri:

pannelli ġeotermali	
turbina tal-mewġ	
turbina tar-riħ	
pannelli solari	

(b) Liema riżorsa naturali qed tintuża f'Disinn 1?

ir-riħ	
iż-żejt	
ix-xemx	
l-arja	

(c) L-apparat li jidher f'Disinn 1 jintuża biex:

jagħmel id-dell fuq il-bejt	
jiġi ġġenerat l-elettriku	
niproduċu l-ilma	
inkesshu l-ilma	

(d) L-apparat li jidher f'Disinn 1 jiġġenera:

enerġija li tiġġedded	
enerġija li ma tiġġeddidx	
enerġija li mhix rinovabbli	

(4)

2. Imla l-vojt fit-tabella bil-kliem t'hawn taht:

	Blat metamorfiku Granit	Blat sedimentarju Irham	Blat ignijuz Tafal
Tipi ewlenin ta' blat	Deskrizzjoni		Eżempju ta' dan il-blat
	Blat magħmul minn frak tal-ġebel u ħlejjaq tal-baħar.		
	Blat magħmul minn lava jew magma li ħarget mid-dinja.		
	Blat li fforma minħabba pressjoni u/jew shana qawwija.		

(6)

3. Ikteb l-isem ta' **hamsa** mill-vulkani u muntanji mmarkati f'Disinn 2 (il-mappa tal-Mediterran) bl-ittri li jidhru fit-tabella t'hawn taht. Aghżel minn:

**Pirenej
Taurus**

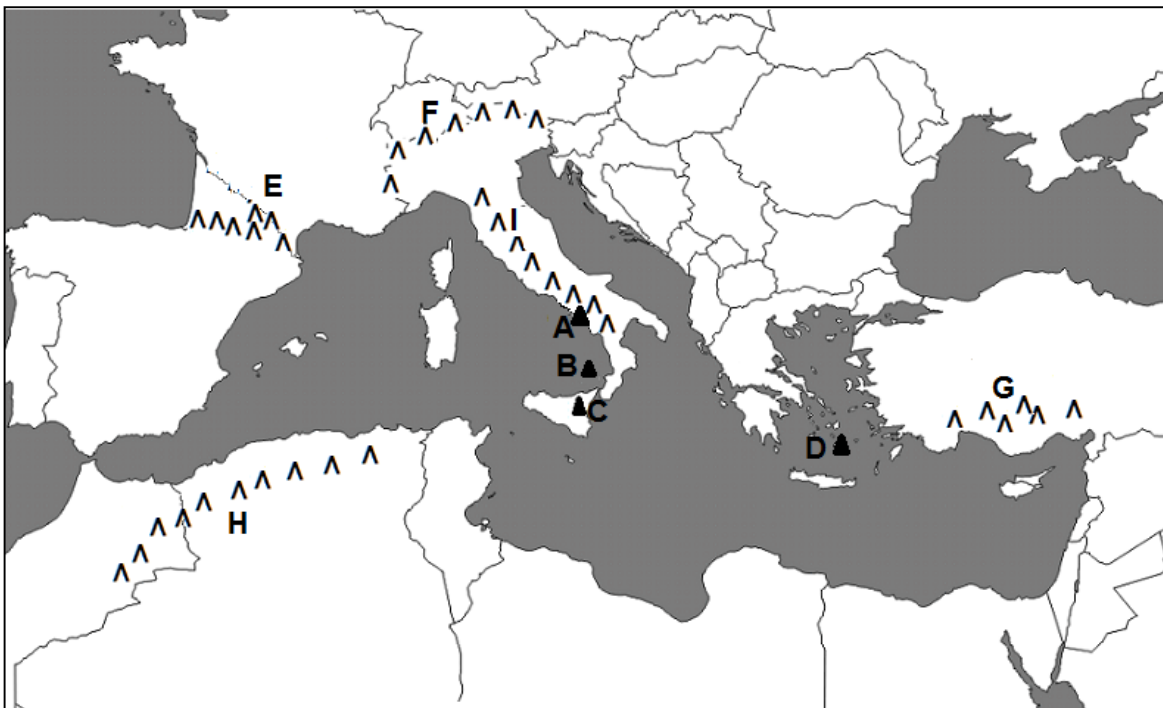
**Alpi
Santorini**

**Appennini
Vessuvju**

**Stromboli
Etna**

Atlas

Vulkan A	
Vulkan B	
Vulkan C	
Vulkan D	
Muntanji E	
Muntanji F	
Muntanji G	
Muntanji H	
Muntanji I	

Disinn 2

(5)

Taqsim B

Wieġeb il-mistoqsijiet kollha f'din it-taqsim (minn 4 sa 6). It-tweġibiet għandhom ikunu qosra u preċiżi.

4. (a) Semmi **tliet** sorsi ta' enerġija li mhumiex rinovabbli.

_____ (3)

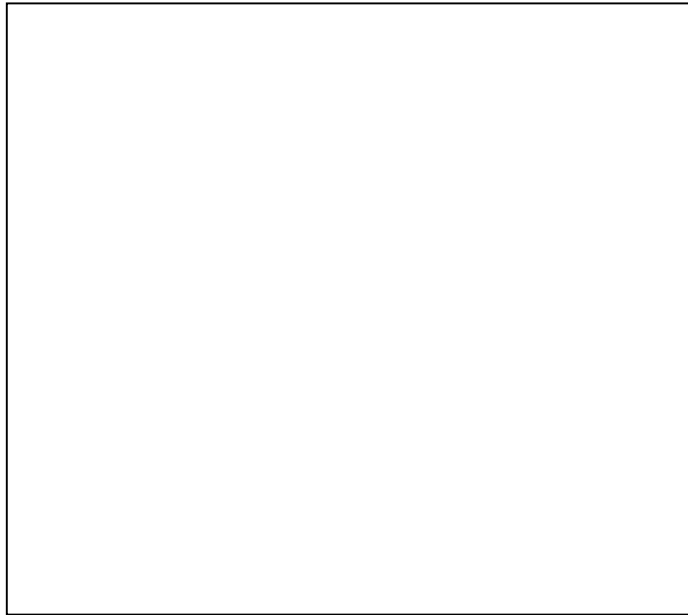
(b) Agħti **żewġ** raġunijiet għalfejn hafna pajjiżi għadhom jiddependu fuq sorsi ta' enerġija mhux rinovabbli.

_____ (4)

(c) Semmi **żewġ** sorsi ta' enerġija rinovabbli li jistgħu jintużaw fil-Gżejjer Maltin.

_____ (2)

5. (a) Fl-isparju t'hawn taħt pingi Disinn illejbiljat li juri **l-hames** saffi ta' blat li nsibu fil-Gżejjer Maltin.

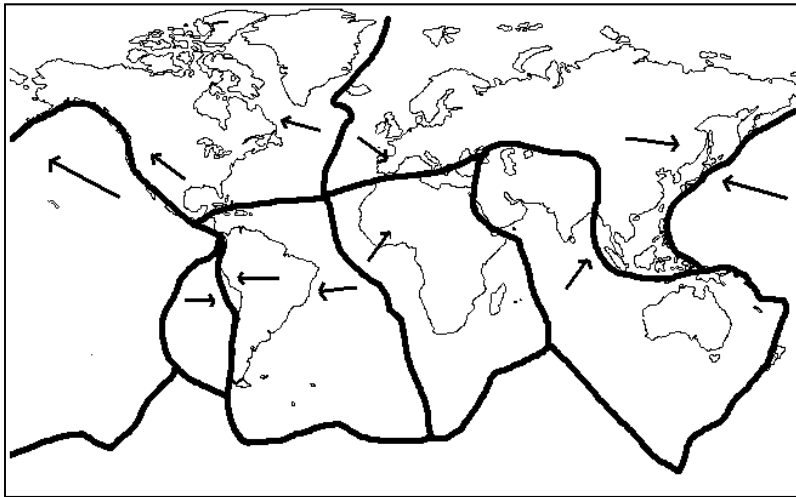

(5)

(b) Fil-qosor spjega għaliex fil-blat tal-Gżejjer Maltin insibu hafna fossili ta' hlejjaq tal-baħar.

_____ (3)

6. Disinn 3 juri mappa tal-qxur tettoniċi u d-direzzjoni 'l fejn sejin.

Disinn 3

- (a) Fuq Disinn 3 immarka b'lapes tal-kulur post fejn hemm ċans kbir li jseħħu t-terremoti. (2)
- (b) Fuq Disinn 3 immarka u ikteb l-isem tal-qoxra tettonika tal-Afrika u l-qoxra tettonika Ewroasjatika. (2)
- (c) Fil-qosor spjega x'qed juru il-vleġeġ li jidhru f'Disinn 3.

_____ (1)

- (d) Fil-qosor iddeskrivi l-moviment tal-qoxra Afrikana u l-qoxra Ewroasjatika.

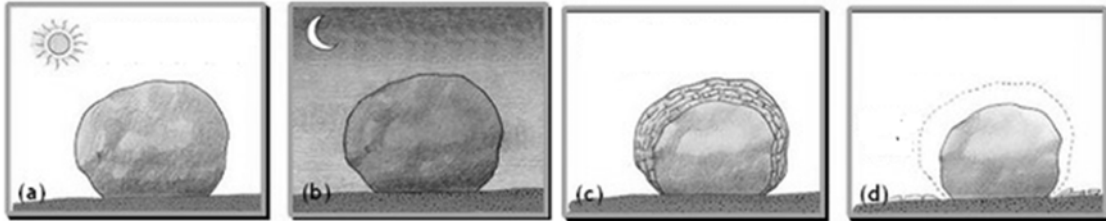
_____ (3)

Taqsimat Ċ

Wieġeb tliet (3) mistoqsijiet minn din it-taqsimat (minn 7 sa 10). It-tweġibiet iridu jkunu dettaljati u jinkitbu fuq karta separata. Kull mistoqsija għandha 20 marka.

7. (a) X'inhum **s-saff tal-ożonu**? (2)
- (b) Spjega għaliex is-saff tal-ożonu huwa importanti għall-ħajja fuq id-dinja. (2)
- (c) Spjega x'wassal biex is-saff tal-ożonu jirraq u jitherra. (2)
- (d) Il-ħsara lis-saff tal-ożonu jista' jkollha effetti negattivi fuq il-ħajja fid-dinja. Ikteb fil-qosor dwar **tnejn** minn dawn l-effetti. (4)
- (e) Spjega x'azzjonijiet ittiehdu matul dawn l-aħħar snin biex tonqos il-ħsara fis-saff tal-ożonu. (6)
- (f) Semmi **żewġ** eżempji kif ahna nistgħu niproteġu lilna nfusna mir-raġġi perikolużi ultravjola. (4)

8. Il-blat jitmermer bi proċessi kimiċi, bijoloġiċi u fiżiċi.
- (a) Fil-qosor spjega kif il-blat jitmermer b'mod kimiku u agħti eżempju ta' dan il-proċess. (4)
- (b) Fil-qosor spjega kif il-blat jitmermer b'mod bijoloġiku u agħti eżempju ta' dan il-proċess. (4)
- (c) Disinn 4 juri proċess fiżiku li bih jitmermer il-blat. X'tip ta' proċess ta' tmermir juri Disinn 4? (2)
- (d) Spjega kif il-blat jitmermer bil-proċess li jidher f'Disinn 4. (8)
- (e) Semmi post jew ambjent naturali fejn dan il-proċess ta' tmermir tal-blat huwa komuni. (2)

Disinn 4

9. It-Turkija spiss tintlaqat minn terremoti li jhallu ħsara kbira.
- (a) Disinn 5 juri l-mewġa sismika ta' terremot li laqat it-Turkija fl-1999. Liema belt immarkata fuq Disinn 5 l-aktar tinsab viċin l-epicentru tat-terremot? (1)
- (b) Liema belt immarkata fuq Disinn 5 x'aktarx li garrbet l-aktar ħsarat mit-terremot? Agħti raġuni għaliex għazilt din il-belt. (3)
- (c) Bl-għajjnuna ta' Disinn 3 f'pagna 4, spjega għaliex it-Turkija tintlaqat ta'spiss minn terremoti. (4)
- (d) Is-saħħa ta' terremot titkejje b'sismografu bl-iskala Richter. Spjega x'inhil-iskala Richter. (6)
- (e) Spjega kif iffurmaw il-muntanji fir-reġjun tal-Mediterran u agħti **zewġ** eżempji ta' xi wħud minn dawn il-muntanji. Pingi Disinn li jghinek twieġeb din il-mistoqsija. (6)

Disinn 5

10. Fl-2010 il-pajjiżi membri fl-Unjoni Ewropea ntrabtu li sal-2020:
- (i) inaqqsu l-ammont ta' emissjonijiet ta' diossidu tal-karbonju (CO₂) b'20%,
 - (ii) iżidu l-persentaġġ ta' enerġija ġġenerata minn sorsi li jiġġeddu b'20%.
- (a) Għaliex il-pajjiżi membri fl-Unjoni Ewropea qed jirsistu biex inaqqsu l-emissjonijiet ta' diossidu tal-karbonju (CO₂)? Agħti **żewġ** raġunijiet. (4)
- (b) Għaliex il-pajjiżi membri fl-Unjoni Ewropea qed jirsistu ħafna biex iżidu l-persentaġġ ta' enerġija ġġenerata minn sorsi li jiġġeddu? Agħti **żewġ** raġunijiet. (4)
- (c) Semmi u spjega **tliet** azzjonijiet li l-Gvern Malti qed jieħu biex jilhaq dawn il-miri mitluba mill-Unjoni Ewropea. (6)
- (d) Semmi **tliet** modi kif inti bhala żagħżuġ/a tista' tgħin biex Malta tnaqqas l-emissjonijiet ta' diossidu tal-karbonju (CO₂). (6)
-